

BiblioMedica

Uživatelský manuál

pro Windows 95/98/NT/2000

Software verze 1.1

Manuál verze 001010

Licenční ujednání pro koncového uživatele

1. LICENCE:

Produkt: databáze BiblioMedica a obslužný počítačový program s dokumentací.
Albertina icome Praha, s.r.o., Štěpánská 16, 110 00 Praha 1, zastoupená Ing. Stanislavem Psohlavcem, jednatelem (Dále jen AiP), poskytuje Uživateli nevýhradní, nepřenositelné právo užívat tento Produkt a jeho aktualizace v rozsahu a za podmínek stanovených Licenčním ujednáním.

Uživatel je oprávněn užívat Produkt pro svou vnitřní potřebu a k vnitřním účelům. Je-li Uživatel veřejnou knihovnou, je oprávněn užívat Produkt k presenčnímu studiu svými řádně registrovanými čtenáři, způsobem odpovídajícím typu licence podle odstavce 2. Užití Produktu k jiným účelům je zakázáno. AiP je oprávněna používat toto Licenční ujednání bez jakéhokoli omezení a nejsou tím dotčena práva třetích osob. Může být dohodnuto jinak.

2. TYP LICENCE

A. ZÁKLADNÍ LICENCE: Základní licence opravňuje Uživatele k lokálnímu použití Produktu na jediném konkrétním počítači při současném dodržení podmínek odstavce 1.

B. SÍŤOVÁ LICENCE: Síťová licence opravňuje Uživatele k použití Produktu více uživateli současně v lokální síti při současném dodržení podmínek odstavce 1.

3. PRÁVA K DATABÁZI:

Uživatel bere na vědomí, že data obsažená v Produktu jsou vlastnictvím subjektů uvedených na Produktu jako Producent dat. Uživatel nesmí kopírovat, přenášet, prodávat, ani používat obsah Produktu, ani jeho části nad rámec stanovený v odst. 1. Všechna data obsažená v Produktu jsou autorizována Producenty dat. Uživatel se zavazuje učinit vhodná opatření proti zneužití Produktu ke komerčním účelům.

4. PRÁVA K SOFTWARE:

Uživatel bere na vědomí, že software obsažený v Produktu je vlastnictvím AiP a tvoří know - how AiP jako součást obchodního tajemství. Uživatel nesmí dekompileovat, dekódovat, kopírovat, přenášet, zveřejňovat ani prodávat jakýmkoliv způsobem jakýkoliv software a struktury, které jsou obsaženy v Produktu.

5. AKTUALIZACE:

V případě dodávky aktualizované verze Produktu na základě předplatného, objednávky aktualizované verze nebo obnovení předplatného (dále jen předplatné) bude nový nosič poskytnut výměnou za starý (poštou - doporučeně). Po obdržení aktualizovaného disku se Uživatel zavazuje vrátit starý disk AiP nebo subjektu, u kterého Produkt zakoupil (distributorovi) na vlastní náklady, nejpozději do 3 týdnů po obdržení aktualizace nebo starý disk zničit a oznámit jeho zničení písemně AiP. Nenastane-li tak, má AiP právo ukončit předplatné s okamžitou platností a bez náhrady.

Pokud Uživatel neobnoví předplatné pro další období, může poslední aktualizaci nadále užívat v souladu s ustanoveními tohoto Licenčního ujednání.

AiP a Producenti dat se usilovně snaží o dodržení termínů jednotlivých aktualizací. Ve vyjimečných případech si však vyhrazují právo na rozumné zpoždění v zájmu kvality, funkčnosti a úplnosti obsažených dat a softwaru.

6. OBSAH PRODUKTŮ:

AiP a Producenti dat se snaží o co nejvyšší kvalitu a úplnost obsažených dat. AiP však nenesou odpovědnost za data obsažená v Produktech ani odpovědnost za vhodnost k zamýšleným účelům za kteroukoli součást nebo obsah Produktu.

7. OMEZENÁ ODPOVĚDNOST:

AiP ani Producenti dat nenesou odpovědnost za jakékoliv ztráty nebo škody (včetně ušlého zisku) způsobené Uživateli užitím Produktu. Jakákoliv jiná odpovědnost, pokud by vznikla, je omezena maximálně do výše ceny zaplacené Uživatelem za konkrétní předplatné období (cena je určena na vystavené faktuře).

8. VYŠŠÍ MOC:

Žádná strana tohoto Licenčního ujednání nenesou odpovědnost za nesplnění závazků z tohoto ujednání včas a řádně, jestliže nezávisle na vůli povinné smluvní strany nastala překážka, která jí brání ve splnění její povinnosti a nelze rozumně předpokládat, že by povinná smluvní strana tuto překážku nebo její následky odvrátila nebo překonala, a dále, že by v době vzniku závazku tuto překážku předpovídala.

9. TRVÁNÍ UJEDNÁNÍ: Ujednání je platné na dobu neurčitou. Oprávnění Odběratele vzhledem k Produktu dodaného podle tohoto ujednání a podmínky tohoto ujednání zůstávají trvale v platnosti.

Licenční ujednání se uzavírá v režimu obchodního zákoníku.

Obsah

Novinky verze 1.1

Nová logika práce s indexem.....	16
Možnost úpravy počtu položek pro vyhledávání	16
Nové konvence pro vyhledávání	16, 17, 18
Nové logické operátory	18, 19
Nové možnosti ukládání nastavení aplikace a databáží	14
Automatické doplňování znaků	18

1. Slovník pojmů	4, 5, 6
-------------------------------	----------------

2. Horké klávesy	7, 8
-------------------------------	-------------

3. Práce s databází.....	9
---------------------------------	----------

3.1 Otevření databáze a její aktualizace	10
--	----

3.2 Listování v databázi	10
--------------------------------	----

3.3 Označování záznamů	10
------------------------------	----

3.4 Třídění záznamů	11
---------------------------	----

3.5 Typy položek	11
------------------------	----

4. Nastavení	12
---------------------------	-----------

4.1 Nastavení okna přehledu	13
-----------------------------------	----

4.2 Nastavení okna záznamu	13
----------------------------------	----

4.3 Nastavení barvení	13
-----------------------------	----

4.4 Ukládání a načítání nastavení	14
---	----

4.5 Nastavení fontů	14
---------------------------	----

4.6 Nastavení kódové stránky prostředí	14
--	----

5. Vyhledávání v databázi	15
--	-----------

5.1 Formulace dotazu	16
----------------------------	----

5.2 Použití indexu	16
--------------------------	----

5.3 Konvence dotazu	16, 17, 18
---------------------------	------------

5.4 Automatické doplňování	18
----------------------------------	----

5.5 Logické operátory	18, 19
-----------------------------	--------

5.6 Logické vztahy mezi položkami	19
---	----

5.7 Logické vztahy mezi dotazy	19
--------------------------------------	----

5.8 Uložení a otevření dotazu	20
-------------------------------------	----

6. Tisk	21
----------------------	-----------

6.1 Tisk všech záznamů	22
------------------------------	----

6.2 Tisk aktuálního záznamu	22
-----------------------------------	----

6.3 Tisk vyhledaných záznamů	22
------------------------------------	----

6.4 Tisk označených záznamů	23
-----------------------------------	----

7. Export	24
------------------------	-----------

7.1 Export všech záznamů	25
--------------------------------	----

7.2 Export aktuálního záznamu	25
-------------------------------------	----

7.3 Export vyhledaných záznamů	25, 26
--------------------------------------	--------

7.4 Export označených záznamů	26
-------------------------------------	----

1. Slovník pojmů

Okno aplikace:

The screenshot shows the BiblioMedica application window. The menu bar includes: Databáze, Dotaz, Úpravy, Zobrazit, Export, Tisk, Nastavení, Nápověda. The toolbar contains various navigation and search icons. The main window is divided into two panes. The left pane shows a list of records with columns: rel, Autoři, and Instituce 1. autora. The right pane shows a detailed view of a selected record, including fields for Autoři, Instituce 1. autora, Název, Bibliografická úroveň, and Rok vydání. The status bar at the bottom displays: Databáze / Aktualizace (tlačítka), Jméno databáze, Označené - (číslo aktuálního záznamu /) počet označených záznamů, Vyhledané - (číslo aktuálního záznamu /) počet vyhledaných záznamů, Celá databáze (číslo aktuálního záznamu /) celkový počet záznamů v databázi, and Bibliographia medica čechoslovaca.

Menu
Panel nástrojů
Okno přehledu záznamů
Okno záznamu
Informační sloupec
Stavový řádek

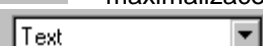

Databáze / Aktualizace (tlačítka)
Jméno databáze
Označené - (číslo aktuálního záznamu /) počet označených záznamů
Vyhledané - (číslo aktuálního záznamu /) počet vyhledaných záznamů
Celá databáze (číslo aktuálního záznamu /) celkový počet záznamů v databázi

Okno formulace dotazu:

The screenshot shows the 'Formulace dotazu' dialog box. It features a search criteria table with columns for logical operators (AND, OR, NOT), field names (Autoři, Název, Instituce 1. auto), and search terms. The dialog includes buttons for 'Načti formulář', 'Ulož formulář', 'Smaž formulář', 'Vyhledej', 'Zavři', and 'Pomoc'. It also has radio buttons for 'nový', 'rozšířit', 'upřesnit', and 'vyjmout', and a checkbox for 'po vyhledání zavři'. The status bar shows 'Nalezeno:'. The dialog is titled 'Formulace dotazu' and 'Bibliographia medica čechoslovaca'.

Volba počtu editačních řádků
Editační řádek položky a tlačítko historie
Výběr položky pro vyhledávání
Tlačítko indexu
Tlačítko pro smazání obsahu řádku
Určení vztahu k předchozímu dotazu
Určení logického vztahu mezi položkami
Ovládací prvky

Tlačítka panelu nástrojů:

- - otevření okna formulace dotazu
- - označení / odznačení záznamu
- - první záznam
- - první záznam na předchozí stránce (o 100 záznamů výše)
pozn.: chcete-li se posouvat o stránku výše (níže) tak, aby jste skutečně postupně viděli všechny záznamy, použijte klávesu PageUp (PageDown) Vaší klávesnice
- - předchozí záznam
- - následující záznam
- - první záznam na následující stránce (o 100 záznamů níže)
- - poslední záznam
- - celá databáze
- - databáze vyhledaných záznamů
- - databáze označených záznamů
- - export aktuálního záznamu
- - tisk aktuálního záznamu
- - maximalizace / minimalizace okna přehledu
- - maximalizace / minimalizace okna záznamu
- - formát zobrazení v okně záznamu
- - zvětšení v okně záznamu v procentech

Informační sloupec:

- - vyhledaný záznam
- - označený záznam
- - vyhledaný a označený záznam
- - vyhledaný a označený záznam pocházející z aktualizace

2. Horké klávesy

F1	- nápověda
F3	- export aktuálního záznamu
F4	- historie aktuálního řádku indexu
F5	- otevření okna pro formulaci dotazu
F7	- otevření indexu
F10	- přepnutí do celé databáze
F11	- přepnutí do vyhledaných záznamů
F12	- přepnutí do označených záznamů
Insert	- označení / odznačení záznamu
Shift + F1-Fx	- otevření databáze
Shift + Insert	- označení všech záznamů
Shift + Del	- zrušení označení všech záznamů
Ctrl + D	- aktivace / deaktivace databáze (pokud je k dispozici aktualizace)
Ctrl + U	- aktivace / deaktivace aktualizace
Ctrl + R	- tisk aktuálního záznamu
Ctrl + P	- tisk
Ctrl + E	- export
Ctrl + S	- seřídění záznamů (vyhledaných nebo označených)
Ctrl + G	- přechod na konkrétní číslo záznamu
Ctrl + Z	- zobrazená pole
Ctrl + F	- nastavení výstupního formátu
Ctrl + Del	- smaž dotaz
Ctrl+Alt+C	- výchozí nastavení aktuální databáze

3. Práce s databází

3.1 Otevření databáze a její aktualizace

V menu **Databáze** zvolte tu databázi, kterou chcete otevřít.

Cesty k databázím (i síťové cesty) můžete změnit nebo zadat v dialogovém okně, vyberete-li v menu **Databáze** funkci **Cesty k databázím**.

Máte-li k dispozici aktualizaci a chcete ji používat, musíte nejprve nastavit cestu k adresáři, ve kterém je umístěna.

Nastavení proveďte takto:

- 1) v menu **Nastavení** zvolte **Možnosti**
- 2) v záložce **Aktualizace** zapište úplnou cestu kliknutím na tlačítko *Procházet* a vybráním existujícího adresáře, v němž je soubor aktualizace umístěn (např.: C:\CNB) a potvrďte OK
- 3) uložte nastavení programu

Nyní, abyste mohli aktualizaci používat, musíte znovu databázi otevřít, tzn. vyberte ji znovu v menu **Databáze**. Pokud nastavení a otevření proběhlo správně, ve stavovém řádku jsou aktivní přepínače Databáze / Aktualizace.

Přepínat zobrazení databáze nebo aktualizace můžete také v menu **Databáze**.

3.2 Listování v databázi

Listovat můžete v celé databázi, ve vyhledaných záznamech nebo v označených záznamech.

Přecházet mezi záznamy můžete pomocí šipek nahoru a dolů (budete přesouvat kurzor v okně přehledu), pomocí tlačítek v panelu nástrojů nebo jednoduchým kliknutím na řádek v okně přehledu.

Chcete-li v databázi přejít na konkrétní číslo záznamu, v menu **Úpravy** zvolte **Jdi na..** a zadejte číslo.

V okně přehledu můžete použít šipek doprava a doleva pro prohlížení jiné položky (skok o jeden sloupec vpravo nebo vlevo).

3.3 Označování záznamů

Označování i odznačování záznamů se provádí v okně přehledu.

Záznamy můžete označit:

- 1) dvojitým kliknutím na požadovaný záznam
- 2) klávesou **Insert**
- 3) v menu **Úpravy** volbou **Označ / Odznač záznam**
- 4) kliknutím pravého tlačítka myši v okně přehledu a z nabídnutého menu volbou **Označ / Odznač záznam**

Poté se můžete přepnout do označených záznamů kliknutím na tlačítko Označené

v panelu nástrojů. Označený záznam je graficky odlišen v informačním sloupci.

Stejnými způsoby se záznamy odznačují.

3.4 Třídění záznamů

Třídít můžete pouze vyhledané nebo označené záznamy. Třídí se podle abecedy.

Hloubku třídění (počet porovnávaných znaků při třídění) můžete nastavit, když v menu **Nastavení** vyberete **Možnosti** a v záložce **Třídění** zadáte požadovaný počet znaků. Minimální počet je 1, maximální 12.

Chcete-li setřídít:

- 1) v menu **Úpravy** vyberte **Setřídění**, vyberte položku, podle které chcete třídít a klikněte na tlačítko OK
- 2) klikněte pravým tlačítkem myši v okně přehledu, z rozbaleného menu vyberte **Setříd'**, vyberte položku, podle které chcete třídít a klikněte na tlačítko OK

Třídění záznamů je možné přerušit klávesou ESC.

3.5 Typy položek

Položky v databázi mají přiřazen typ. Typ určuje, jaké informace jsou v této položce obsaženy a jak je vytvořen jejich index. Typ je viditelný při otevření indexu, kde je případně umožněno i jeho přepínání.

- a) **Hesla i slova** - tento typ je určen pro rozsáhlejší ustálená, jednoznačná sousloví nebo nadpisy. V položkách typu „Heslo i text“ můžete vyhledávat buď jednotlivá slova, skupiny blízko ležících slov * nebo hesla jako celek.
- b) **Heslo** - tento typ je používán v případech, kdy je bezpředmětné rozdělovat slovní spojení do jednotlivých slov. Vyhledávat lze pouze hesla jako celek.
- c) **Slovo** - v položkách tohoto typu můžete vyhledávat jednotlivá slova, jejich části a skupiny blízko ležících slov *.
- d) **Číslo** - číselné položky mohou obsahovat celá kladná i záporná čísla.
- e) **Datum** - položky tohoto typu určují datum.
- f) **Interval** - položky typu interval mohou být číselného nebo datového charakteru a popisují rozsah hodnot nebo časový úsek.

* - tato možnost nemusí být k dispozici, záleží na způsobu zpracování dat.

4. Nastavení

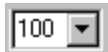
4.1 Nastavení okna přehledu

V okně přehledu můžete měnit velikost sloupců položek a jejich pořadí.

Okno je možné maximalizovat kliknutím na tlačítko , zobrazit horizontálně vzhledem k oknu záznamu volbou **Uspořádání (H/V)** v menu **Zobrazit** nebo ručně změnit jeho velikost tažením střední dělicí lišty okna přehledu a okna záznamu.

Levý sloupec se nazývá Informační a zobrazují se v něm vlastnosti každého ze záznamů.

4.2 Nastavení okna záznamu

Lupa - v panelu nástrojů je roletové menu , ve kterém můžete skokově nastavit velikost textu v okně záznamu
- v menu **Zobrazit** vyberte **Lupa...** a můžete velikost textu nastavit plynule
- klikněte pravým tlačítkem myši v okně záznamu a vyberte jednu z možností **zoom 20+**, **100%**, nebo **zoom 20-**

Výstupní formát - v panelu nástrojů je roletové menu , ve kterém můžete vybrat formát záznamu v jeho okně
- v menu **Nastavení** vyberte **Výstupní formát...**, nastavte požadovaný a klikněte na tlačítko OK.

Zobrazená pole - v menu **Nastavení** vyberte **Zobrazená pole...** a zrušte označení těch, které si v okně záznamu nepřejete zobrazovat

Okno je možné maximalizovat kliknutím na tlačítko , zobrazit horizontálně vzhledem k oknu přehledu volbou **Uspořádání (H/V)** v menu **Zobrazit** nebo ručně změnit jeho velikost tažením střední dělicí lišty okna přehledu a okna záznamu.

4.3 Nastavení barvení

Různé části textů jsou v záznamech jinak obarvovány.

Základní text je implicitně černý na bílém pozadí (změnu můžete provést pouze nastavením ve Vašem operačním systému).

Pro nastavení barev ostatních typů textů vyberte v menu **Nastavení** funkci **Možnosti** a v záložce **Barvy** proveďte požadované změny. Ukázka nastavení barev je zobrazena v náhledovém okně na téže záložce.

Další možností je výběr, zda-li se mají **Barvit všechny záznamy**, **Barvit jen vyhledané záznamy** nebo vůbec **Nebarvit**. Toto nastavení proveďte v roletovém menu pod ukázkou nastavení barev.

4.4 Ukládání nastavení

Ukládat a načítat lze zvlášť nastavení aplikace a nastavení jednotlivých databází. Rychlý přístup k těmto funkcím naleznete v menu Nastavení.

Můžete také použít funkce automatického ukládání při ukončení programu nebo databáze a automatického načtení nastavení při otevření. Stačí, když v menu Nastavení vyberete Možnosti a v záložce Prostředí označíte požadovanou funkci.

Nastavení se ukládá v adresáři aplikace do souboru OPT, do registrů systému MS Windows a do systémového souboru Win.ini. Do těchto míst musí být povolen zápis i čtení.

4.5 Nastavení fontů

Tato verze programu je optimalizována na obrazové rozlišení 800x600 obrazových bodů a nastavení malého písma v operačním systému Windows.

4.6 Nastavení kódové stránky prostředí

Kódovou stránku prostředí můžete nastavit v záložce **Prostředí**, zvolíte-li v menu **Nastavení** funkci **Možnosti**.

Můžete použít: MS Windows, EE, cp 1250
MS Windows, WE, cp 1252

5. Vyhledávání v databázi

5.1 Formulace dotazu

Dialogové okno pro formulaci dotazu otevřete volbou Otevři okno formulace dotazu v menu Dotaz nebo klávesou F5.

Počet položek pro vyhledávání lze podle potřeby přidávat nebo ubírat tlačítky s červenými šipkami nebo maximalizovat tlačítkem se znakem "!".

Dotaz můžete zadat několika způsoby:

- 1) psaním do řádku pro položku, ve které chcete hledat
- 2) výběrem z historie položky
- 3) použitím indexu
- 4) vložením obsahu schránky (Clipboard)
- 5) načtením uloženého dotazu

5.2 Použití indexu

Index položky je abecedně tříděný seznam všech hesel nebo slov, které jsou v položce obsaženy. Otevřete jej kliknutím na tlačítko s ikonou knihy. Pomocí tlačítek se můžete v tomto okně pohybovat.

Index **Globálního dotazu** obsahuje všechna indexovaná slova ze všech položek.

Okno indexu se vztahuje ke slovu v editační řádce, na kterém byl před jeho otevřením kurzor. Toto slovo je považováno za **vzor**, podle kterého se index nastavuje včetně typu.

Vzor se prací s indexem upravuje a mění takto:

- 1) Pokud vzor v indexu neexistuje, je doplněn hvězdičkou zprava nebo zkrácen, až je nalezen v indexu, který se nastaví podle tohoto upraveného vzoru.
- 2) Psaním znaků nebo jejich mazáním se vzor upravuje a index se nastavuje podle jeho změn. Není-li změna možná, index se nastaví co možná nejbližší, změna vzoru se ale neprovede.
- 3) Šipkami vlevo/vpravo lze kopírovat aktuální slovo indexu do vzoru.
- 4) Stisk ENTER nebo dvojitě kliknutí do indexu způsobí zkopírování celého takto vybraného slova z indexu do vzoru.

Opakovaný stisk tlačítek Na první (poslední) heslo / slovo způsobí nastavení indexu na úplný začátek (konec) obsah indexu a heslo / slovo odpovídající vzoru.

V indexu je možno nastavit režim VÝBĚR, kdy v indexu zůstávají pouze slova odpovídající současnému vzoru.

Barvení textu v indexu naznačuje, co odpovídá současnému vzoru.

Index se zavírá stiskem ESC nebo kliknutím mimo index, např zpět do řádky dotazu.

5.3 Konvence dotazu

Při zadávání dotazu musíte dodržet určité konvence. Každý typ položky má svá pravidla pro zapsání dotazu.

Konvence dotazu - heslo i slovo

V položkách typu Heslo i slovo můžete vyhledávat stejně jako v položkách textu a navíc se můžete dotazovat na slovní spojení - hesla.

Pokud zapíšete:

'základy práva' - vyhledají se záznamy, ve kterých prohledávané položky obsahují právě heslo "základy práva" jako celek.

'základy p*' - vyhledají se záznamy, ve kterých prohledávané položky začínají slovním spojením slova *základy* a slov začínajících na písmeno *p*.

V dotazech je povolena též hvězdička na začátku. Ta označuje libovolný předcházející text.

základy práva - vyhledají se výskyty slovního spojení "základy práva"

základy - vyhledají se výskyty slov obsahujících sekvenci *základy*.

Na rozdíl od dotazu na text lze v dotazu na heslo používat i znaky, které nejsou písmena (tečka, mezera, &,). Tyto znaky jsou však považovány za stejné.

Konvence dotazu - heslo

Hesla jsou používána v případech, kdy je bezpředmětné rozdělování slovních spojení do jednotlivých slov. V položkách tohoto typu lze vyhledávat pouze hesla jako celek.

Konvence dotazu jsou stejné jako u typu položky Heslo i text.

Konvence dotazu - slovo

V položkách tohoto typu můžete vyhledávat slova nebo části slov.

Pokud zapíšete:

chléb - vyhledají se výskyty zadaného slova v přesně zapsaném tvaru.

chl?b* - vyhledají se např. slova chléb, chleba, chlebový, chlebník ..., ale také slova chlubit, chlubivý... atd.

*tel - vyhledají se slova takto končící, například *obyvatel, tazatel, kazatel*

<=b* - vyhledají se (bez zvýraznění) všechna slova, začínající znakem „b“ a všechna abecedně předcházející slova

whisky..z - vyhledají se všechna slova abecedně ležící mezi slovy whisky a a znakem „Z“

Můžete také použít zástupné znaky a rozšíření zprava - viz. **Automatické doplňování**.

Vyhledávání s určením vzdálenosti hledaných slov:

Přehled konvencí (formy zápisu oddělené středníkem mají stejný význam):

A/B ; /A B/ ; /A B 1/ ; [A B] ; [A B 1/ ; [A B 1[- A je u B na vzdálenost jednoho slova, nezáleží na pořadí.

[A B] - A je u B na vzdálenost jednoho slova v tomto pořadí.

/A B 9/ ; [A B 9[; [A B 9/ - A je u B na vzdálenost nejvýše 9 slov, nezáleží na pořadí.

[A B 9] - A je u B na vzdálenost nejvýše 9 slov v tomto pořadí.

Pokud není k dispozici index hesel, je zápis 'A B' interpretován stejně jako [A B].

Hledání blízkých slov lze řetězit: a/b/c - A je u B na vzdálenost jednoho slova, a zároveň B je u C na vzdálenost jednoho slova

Lze používat několikanásobné znaky '/', '_', jejichž počet určuje možnou vzdálenost zúčastněných slov: A///B - A je u B na vzdálenost nejvýše tří slov

Poznámka: Nerozlišují se malá a velká písmena. Naznačené způsoby lze kombinovat.

Konvence dotazu - číslo

Číselné hodnoty v Tornádu mohou nabývat pouze celých kladných i záporných hodnot.

1997 - vyhledají se výskyty zadaného čísla.

Na konci čísla lze používat otazníky:

19?? - vyhledají se výskyty čísel v rozsahu 1900 až 1999.

Pro číselné hodnoty je obzvláště zajímavé použití relačních operátorů. Povoleny jsou operátory větší (>), menší (<), větší nebo rovno (>=) a menší nebo rovno (<=).

<=1997 - vyhledají se všechna čísla menší nebo rovna číslu 124. Takto vyhledaná čísla nejsou zvýrazňována.

1995..1999 - vyhledají se všechny výskyty čísel od 1995 do 1999. Takto vyhledaná čísla se nezvýrazňují.

Konvence dotazu - datum

Dotazovat se na datum můžete několika způsoby:

DD.MM.RRRR - např. 20.1.1995 znamená 20.ledna 1995,

DD.MM.RR - např. 13.11.95 znamená 13. listopadu 1995,

MM.RR - např. 1.95 znamená leden 1995,

DDMMRR - např. 010795 znamená 1.července 1995,

RRRR - např. 1995 znamená rok 1995,

RR - např. 97 znamená rok 1997.

Konvence zde povolují použití "?". Např. 1?.12.1995 znamená období od 10.12.1995 do 19.12.1995.

Pokud zapíšete:

20.1.1995 vyhledají se výskyty data 20.ledna 1995.

?10.1995 vyhledají se výskyty dat z období od 1.10.1995 do 9.10.1995.

??10.1995 vyhledají se výskyty dat z období od 1.10.1995 do 31.10.1995.

>=1.1995 vyhledají se výskyty všech dat od ledna 1995. Takto vyhledaná data se nezvýrazňují.

1.1.1995..30.6.1995 vyhledají se všechna data od 1.ledna do 30.června roku 1995. Takto vyhledaná data se nezvýrazňují.

Konvence dotazu - interval

Dotaz na položku typu interval číselných hodnot nebo dat se zapisuje obdobně jako v předchozích případech. Pro názornost budeme v příkladu mluvit o položce typu interval čísel, ale pravidla a zákonitosti vyhledání jsou stejná i pro data.

Pokud zapíšete:

234 - vyhledají se všechny výskyty intervalů, do kterých číslo 234 náleží.

23? - vyhledají se všechny výskyty intervalů, do kterých náleží alespoň jedno z čísel 230 až 239.

>1000 - vyhledají se všechny výskyty intervalů, jejichž horní limit je větší než 1000.

<1000 - vyhledají se všechny výskyty intervalů, jejichž dolní limit je menší než 1000.

100..200 - vyhledají se všechny výskyty intervalů, které se překrývají s hledaným intervalem alespoň jednou hodnotou.

5.4 Automatické doplňování

V menu Nastavení vyberte Možnosti a záložku Vyhledávání. Zde můžete nastavit:

- 1) otazník za možné chybějící znaky - na místě určeném otazníkem může ale nemusí být libovolný znak
- 2) vždy rozšíření zprava - zadaný výraz se vždy rozšíří zprava bez nutnosti zápisu znaku "*"
- 3) vždy rozšíření zleva i zprava

5.5 Logické operátory

Následující logické operátory se používají v rámci **jedné položky**.

Mezi jednotlivá hesla můžete vkládat logické operátory, které vám umožní zadávat i složitější dotazy.

Logický součin: and (&), (.). Hesla před a za operátorem se v prohledávané položce musí vyskytovat současně.

Příklady: voda and led
voda & led
voda, led
voda +led

Logický součet: or (mezera). V prohledávané položce se musí vyskytovat alespoň jedno z hesel uvedených před a za operátorem.

Příklady: voda or led
voda led

Negace: not V prohledávané položce se nesmí vyskytovat heslo uvedené za operátorem.

Příklad: not voda

Odečtení z výběru: WITHOUT (-). V prohledávané položce se musí vyskytovat heslo uvedené před operátorem, heslo za operátorem v ní však obsaženo být nesmí.

Příklad: voda - led

Priorita operací:

- 1) log. negace not
- 2) log. součin and
- 3) log. součet or, operátor without

Pro složitější dotazy lze použít závorky "(", ")".

5.6 Logické vztahy mezi položkami

Implicitní logický vztah mezi položkami je AND - tzn. "obsah položky 1" a zároveň "obsah položky 2". Tento vztah můžete změnit v pravé části okna formulace dotazu kliknutím na tlačítko roletového menu u položky 2, a následným výběrem operátoru OR - tzn. "obsah položky 1" nebo "obsah položky 2".

Příklad:

Znění dotazu: V položce *Autor* zadám jméno 'Čapek', v položce *Datum vydání* zadám '1938', a operátor určující logický vztah mezi nimi **AND**.

Výsledek: Vyhledají se záznamy, které v položce *Autor* obsahují jméno Čapek **a zároveň** v položce *Datum vydání* obsahují rok 1938.

Znění dotazu: V položce *Autor* zadám jméno 'Čapek', v položce *Datum vydání* zadám '1938', a operátor určující logický vztah mezi nimi **OR**.

Výsledek: Vyhledají se záznamy, které v položce *Autor* obsahují jméno Čapek **nebo** v položce *Datum vydání* obsahují rok 1938.

Pozn: Počet záznamů vyhledaných s použitím operátoru OR musí být stejný nebo větší než počet s operátorem AND.

5.7 Logické vztahy mezi dotazy

Nový dotaz můžete logicky provázat s dotazem předchozím, pokud v okně formulace dotazu určíte jejich vztah volbou:

- 1) **Nový** - nový, samostatný dotaz, výsledek nezávisí na předchozím vyhledání.
- 2) **Upřesnit** - podle nového dotazu je vyhledáváno jen v záznamech již dříve vyhledaných. Lze použít ke zmenšení a zpřesnění množiny vyhledaných záznamů.
- 3) **Rozšířit** - výsledek nového dotazu je připojen k záznamům již dříve vyhledaným, dojde k zvětšení a rozšíření množiny vyhledaných záznamů. Lze použít ke střídání zajímavých záznamů.
- 4) **Vyjmout** - záznamy vybrané na základě nového dotazu se z dříve vyhledaných záznamů odstraní. Lze použít k odstraňování nezajímavých záznamů z přílišného množství vyhledaných.

Při zadávání nového dotazu doporučujeme smazat celý formulář kliknutím na tlačítko Smaž formulář.

5.8 Uložení a otevření dotazu

Uložení dotazu

- 1) Klikněte na tlačítko **Ulož formulář** v okně formulace dotazu.
- 2) Zadejte název souboru a uložte jej.

Otevření dotazu

- 1) Klikněte na tlačítko **Načti formulář** v okně formulace dotazu.
- 2) Vyhledejte soubor s příponou TQx a otevřete jej.

Každá databáze ukládá dotaz do souboru s jinou příponou, než ostatní databáze (*.TQ1, *.TQ2, ... *.TQx). I když tedy máte všechny dotazové soubory uloženy v jednom adresáři, není možné otevřít dotaz, který byl vytvořen v jiné databázi.

6. Tisk

6.1 Tisk všech záznamů

- 1) V menu **Tisk** zvolte **Tisk** (Ctrl+P).
- 2) V záložce **Tiskárna** označte položku **Všechny** v části **Tisknout**.
- 3) Vyberte aktuální tiskárnu.
- 4) Můžete použít **Interval**, tj. tisk záznamů od - do.
- 5) Zvolte **Formát tisku**.
- 6) Potvrďte **OK**

V záložce **Vzhled stránky** můžete zadat **text záhlaví a zápatí**, určit **číslování stran**, zda se má jako doplňující informace tisknout **zdroj dat** a zarovnávání všech těchto údajů.

Doplňující funkce tisku:

- **počet kopií**
- **tisk kopií po sériích** (v části *Počet kopií*) - tisk záznamů a jejich kopií v pořadí A, B, A, B
- **jeden záznam na stránku** (v části *Formát tisku*)
- **náhled** (tlačítko) - náhled před tiskem (náhled obsahuje obecný záznam, nikoli konkrétní).

6.2 Tisk aktuálního záznamu

Stiskněte tlačítko s tiskárnou

nebo 1) kombinaci kláves **Ctrl+R**

2) v menu **Tisk** zvolte **Aktuální záznam**

3) v okně záznamu klikněte pravým tlačítkem myši a z nabídnutého menu vyberte **Tiskni**.

Záznam se vytiskne na tiskárnu, která je uvedena v nastavení pro tisk aktuálního záznamu (V menu **Tisk** zvolte **Nastavení pro tisk akt. záz....** Klikněte na tlačítko *Procházet* a vyberte některou z nainstalovaných tiskáren.) Pokud nastavení není provedeno před začátkem tisku, program bude tisknout na tiskárnu, která je ve Vašem systému nastavena jako výchozí.

Při tisku aktuálního záznamu se netiskne informace o zdroji dat, neboť okno záznamu takovou informaci neobsahuje. Tuto skutečnost lze obejít označením záznamu a následným tiskem označených záznamů.

Pozn.: Aktuální záznam je ten, na kterém je umístěn řádkový kurzor v okně přehledu nebo je zobrazen v okně záznamu.

6.3 Tisk vyhledaných záznamů

- 1) V menu **Tisk** zvolte **Tisk** (Ctrl+P).
- 2) V záložce **Tiskárna** označte položku **Vyhledané** v části **Tisknout**.
- 3) Vyberte aktuální tiskárnu.
- 4) Můžete použít **Interval**, tj. tisk záznamů od - do.
- 5) Zvolte **Formát tisku**.
- 6) Potvrďte **OK**.

V záložce **Vzhled stránky** můžete zadat **text záhlaví a zápatí**, určit **číslování stran**, zda se má jako doplňující informace tisknout **zdroj dat** a zarovnávání všech těchto údajů.

Doplňující funkce tisku:

- **počet kopií**
- **tisk kopií po sériích** (v části *Počet kopií*) - tisk záznamů a jejich kopií v pořadí A, B, A, B
- **jeden záznam na stránku** (v části *Formát tisku*)
- **náhled** (tlačítko) - náhled před tiskem (náhled obsahuje obecný záznam, nikoli konkrétní)

6.4 Tisk označených záznamů

- 1) V menu **Tisk** zvolte **Tisk** (Ctrl+P).
- 2) V záložce **Tiskárna** označte položku **Označené** v části **Tisknout**.
- 3) Vyberte aktuální tiskárnu.
- 4) Můžete použít **Interval**, tj. tisk záznamů od - do.
- 5) Zvolte **Formát tisku**.
- 6) Potvrďte **OK**.

V záložce **Vzhled stránky** můžete zadat **text záhlaví a zápatí**, určit **číslování stran**, zda se má jako doplňující informace tisknout **zdroj dat** a zarovnávání všech těchto údajů.

Doplňující funkce tisku:

- **počet kopií**
- **tisk kopií po sériích** (v části *Počet kopií*) - tisk záznamů a jejich kopií v pořadí A, B, A, B
- **jeden záznam na stránku** (v části *Formát tisku*)
- **náhled** (tlačítko)- vzhled dokumentu po vytištění

7. Export

7.1 Export všech záznamů

- 1) V menu **Export** zvolte **Export** (Ctrl + E).
- 2) Označte položku **Všechny** v části **Exportovat** dialogového okna *Export*.
- 3) Zadejte jméno souboru s příponou a cestu k němu (pokud u nového souboru neuvedete cestu, vytvoří se v adresáři, ze kterého aplikaci spouštíte)
- 4) Můžete použít **Interval**, tj. export záznamů od - do.
- 5) Zvolte **Formát exportu**.
- 6) Pokud použijete jiný formát exportu než *Text(RTF)*, zvolte **Výstupní kód**.
- 7) Potvrďte **OK**

Doplňující funkce exportu:

- **přípoj k existujícímu** (v části *Jméno souboru*) - nepřepíše obsah existujícího souboru, ale doplní jej
- **Gizmo** (v části *Výstupní kód*) - Gizmo notace
- **Jeden záznam na stránku** (v části *Formát exportu*)
- **řádky mezi záznamy** (v části *Formát exportu*) - počet řádků mezi koncem jednoho a začátkem druhého záznamu

7.2 Export aktuálního záznamu

Stiskněte tlačítko s červenou šipkou

nebo: 1) stiskněte klávesu **F3**

2) v menu **Export** zvolte **Aktuální záznam (rychlý export)**

3) v okně záznamu klikněte pravým tlačítkem myši a z nabídnutého menu vyberte **Export - Aktuální záznam**.

Záznam se exportuje do souboru, jehož jméno a umístění je uvedeno v nastavení pro rychlý export (V menu **Export** zvolte **Nastavení pro rychlý export**, a zadejte jméno a cestu k souboru, do kterého se bude aktuální záznam exportovat, formát exportu a výstupní kód.) Pokud nastavení není provedeno před začátkem exportu, program si jej sám vyžádá. Jestliže stejný soubor již existuje, budete informováni o možnosti jej zálohovat.

Export lze přerušit kliknutím na tlačítko **Storno**.

Nejčastěji používané výstupní kódy s českou diakritikou jsou:

Apple CE

cp852 PC Latin 2

cp1250 MS Windows Latin 2

Kod Kamenických (MJK)

Latin 2 (text602)

Pozn.: Aktuální záznam je ten, na kterém je umístěn řádkový kurzor v okně přehledu nebo je zobrazen v okně záznamu.

7.3 Export vyhledaných záznamů

- 1) V menu **Export** zvolte **Export** (Ctrl + E).
- 2) Označte položku **Vyhledané** v části **Exportovat** dialogového okna *Export*.
- 3) Zadejte jméno souboru s příponou a cestu k němu (pokud u nového souboru neuvedete cestu, vytvoří se v adresáři, ze kterého aplikaci spouštíte).
- 4) Můžete použít **Interval**, tj. export záznamů od - do.
- 5) Zvolte **Formát exportu**.
- 6) Pokud použijete jiný formát exportu než *Text(RTF)*, zvolte **Výstupní kód**.
- 7) Potvrďte **OK**.

Export lze přerušit kliknutím na tlačítko **Storno**.

Doplňující funkce exportu:

- **Připoj k existujícímu** (v části *Jméno souboru*) - nepřepíše obsah existujícího souboru, ale doplní jej
- **Gizmo** (v části *Výstupní kód*) - Gizmo notace
- **jeden záznam na stránku** (v části *Formát exportu*)
- **řádky mezi záznamy** (v části *Formát exportu*) - počet řádků mezi koncem jednoho a začátkem druhého záznamu

7.4 Export označených záznamů

- 1) V menu **Export** zvolte **Export** (Ctrl + E).
- 2) Označte položku **Označené** v části **Exportovat** dialogového okna *Export*.
- 3) Zadejte jméno souboru s příponou a cestu k němu (pokud u nového souboru neuvedete cestu, vytvoří se v adresáři, ze kterého aplikaci spouštíte).
- 4) Můžete použít **Interval**, tj. export záznamů od - do.
- 5) Zvolte **Formát exportu**.
- 6) Pokud použijete jiný formát exportu než *Text(RTF)*, zvolte **Výstupní kód**.
- 7) Potvrďte **OK**.

Export lze přerušit kliknutím na tlačítko **Storno**.

Doplňující funkce exportu:

- **Připoj k existujícímu** (v části *Jméno souboru*) - nepřepíše obsah existujícího souboru, ale doplní jej
- **Gizmo** (v části *Výstupní kód*) - Gizmo notace
- **jeden záznam na stránku** (v části *Formát exportu*)
- **řádky mezi záznamy** (v části *Formát exportu*) - počet řádků mezi koncem jednoho a začátkem druhého záznamu.

Tento produkt ani jakákoliv jeho část nesmí být kopírována, ani jinak šířena bez souhlasu vydavatele a nesmí být předmětem dalšího obchodu.

Názvy produktů a firem použité v tomto produktu jsou nebo mohou být ochranné známky nebo zapsané ochranné známky svých vlastníků.

Copyright © 2000 Národní knihovna ČR
Copyright © 2000 Albertina icome Praha

ISSN 1212-3854